

Въ миналото българските майстори сж били добри строители. Събирани въ групи, тѣ сж ходѣли лѣтно време на гурбетлъкъ, както изъ България, тѣй и по цѣлия Балкански полуостровъ, за да прилагатъ познанията си по строителното изкуство. Доволни отъ спечеленото, връщали сж се въ родното си огнище, за да презимуватъ блиско до своето семейство.

Всичко, каквото ни е останало въ строително отношение отъ миналото, е чистъ продуктъ на народното творчество, основано върху традициитѣ на страната, вследствие битови, строителни, климатически и други причини — едничкитѣ фактори, които даватъ на архитектурното изкуство реализъмъ и красота.

На всѣки архитектуренъ елементъ отъ тия постройки, както и на общата композиция на цѣлата сграда или група отъ сгради, сж дадени форми, почиващи на строга логика, въ чиято основа лежи вещото разбиране, както на свойствата на употребенитѣ материали, тѣй и на функциитѣ, които тѣ изпълняватъ въ строежа, отгдето се и получава тая хармония и безспорно красива гледка въ старитѣ български строежи.

Вншна фасадна декорация липсва, или е ограничена, понеже тя става излишна вследствие многото разнообразни, богати и достатъчно чисти архитектурни форми.

Декорацията е намирала своето приложение предимно въ вжтрешността на сградитѣ, гдето действително българинътъ се е показалъ голѣмъ художникъ.

Понеже строежътъ въ известни области е билъ извършванъ при еднакви условия на климатъ, материалъ и пр., то и архитектурата е една и сжща. И действително, съ малки отклонения, виждаме въ едно село, градъ или нѣколко такива, като че всичкитѣ сгради сж правени отъ единъ и сжщъ майсторъ, отгдето и тая чудна хармония и красота на улицитѣ въ тия мѣста.

Тази архитектура е наша, родна, българска, изникнала на мѣстна почва. Тя е искрена, реална, защото всичко въ нея е ясно, просто.

Въ българскитѣ сгради архитектурнитѣ форми произлизатъ логически отъ строителното изкуство, а декорациитѣ, гдето има такива, подчъртаватъ, усилватъ тия форми.

Това е архитектура, формитѣ на която се диктуватъ отвжтре, отъ съдържанието, т. е. строи се по дадена програма, и тогава се оформява вншно сградата.

Тази архитектура е, тѣй да се каже, прозрачна, прегледна. Погледната сградата отвънъ, лесно е да разберемъ вжтрешното ѝ съдържание.

Запазването на старитѣ български сгради, или цѣли улици, гдето това е възможно, е наложително, а събирането на материали отъ българското строително изкуство и даването възможность тия материали да бждатъ достъпни за всички, които боравятъ съ строителното дѣло у насъ, е необходимо, понеже по този начинъ ще се даде възможность на заинтересованитѣ да ги проучатъ, усвоятъ и въодушевятъ отъ съкровищата, които притежаваме, та да ги поставятъ за основа на своята творческа дейность.

Ето защо, Министерството на общитѣ сгради, пжтищата и благоустройството издава настоящитѣ материали на Българското строително изкуство, като по този начинъ вѣрва да улесни и подкрепи развитието на националната ни архитектура.

Архитектъ П. Койчевъ